

Toetsingscriteria toegankelijkheid

Gemaakt voor en door de Werkgroep Dordt Inclusief/ Adviesraad Wmo & Jeugd Dordrecht

Vorbereid door Nick Bootsman, voorzitter werkgroep Dordt Inclusief

Foto op voorzijde: copyright Nick Bootsman/wheelienickphotography

juli 2022

INLEIDING

Doelstelling

Als werkgroep Dordt Inclusief beogen wij mee te werken aan een stad voor alle inwoners. Een stad waarin mensen met een beperking volwaardig mee kunnen doen aan alle aspecten van het leven. Denk hierbij aan de basale toegankelijkheid, maar ook aan echte inclusie 'Niets over ons, zonder ons'. De werkgroep Dordt Inclusief is gestoeld op het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, welke in 2016 door de Nederlandse overheid is geratificeerd.

Doelen

Als wij gevraagd worden om een project te toetsen op toegankelijkheid willen wij dit graag doen. Het is echter belangrijk dat we niet gebruikt gaan worden als een soort 'excuus Truus'. Wij zijn ervaringsdeskundigen, maar we hebben zeker niet alle wijsheid in pacht. We hebben lijst met vijf punten waar we een project op toetsen.

De vijf punten

Toegankelijkheid (hoe kom je erin), doorgankelijkheid (kan je eenmaal binnen, ook jezelf verplaatsen en overal bij komen), uitgangelijkheid (kom je er ook, vooral in het geval van nood, weer uit), prikkelgevoeligheid (is er in het gebouw een manier waarop mensen die snel overprikkeld zijn ook kunnen functioneren?) en voorzieningen. Zijn er in een gebouw voorzieningen en zijn deze goed? Denk aan de aanwezigheid van een aangepast toilet. Al deze punten zijn belangrijk, omdat als er een ontbreekt, is het geen inclusief gebouw.

1. Toegankelijkheid.

Het VN-Verdrag stelt in artikel 9: Teneinde personen met een handicap in staat te stellen zelfstandig te leven en volledig deel te nemen aan alle facetten van het leven, nemen de staten die partij zijn passende maatregelen om personen met een handicap op voet van gelijkheid met anderen de toegang te garanderen tot de fysieke omgeving tot vervoer, tot informatie en communicatie, met inbegrip van ICT-systemen en tot andere voorzieningen en diensten die openstaan voor, of verleend worden aan het publiek in zowel stedelijke, als landelijke gebieden. Deze maatregelen die mede de identificatie en bestrijding van obstakels en barrières voor de toegankelijkheid omvatten, zijn onder andere van toepassing op:

- Artikel 9 sub 1 lid a: Gebouwen, wegen vervoer en andere voorzieningen in gebouwen en daarbuiten, met inbegrip van scholen, huisvesting, medische voorzieningen, en werkplekken.
- Artikel 9 sub 1 id B: Informatie, communicatie, en andere diensten, met begrip van elektronische diensten en nooddiensten.

In artikel 9 lid 2 sub B wordt aangegeven dat de staten die partij zijn passende maatregelen nemen om te waarborgen dat private instellingen die faciliteiten en diensten die openbaar staan voor, of verleend worden aan het publiek, zich rekenschap geven van alle aspecten van de toegankelijkheid voor mensen met een handicap.

Zoals we in de bovenstaande verdragsbepalingen kunnen lezen, heeft de overheid dus zeker een inspanningsverplichting. Deze inspanningsverplichting geldt ook voor gemeenten, maar bijvoorbeeld niet voor winkeliers. De staat wel een inspanningsverplichting om winkeliers en dergelijke aan te moedigen toegankelijk te worden.

Wat is toegankelijkheid: wij kijken vanuit onze eigen ervaringen als inwoners van Dordrecht met een beperking. Wij kijken of de deur breed genoeg is om met een rolstoel/scootmobiel binnen te komen. Is er een lift in een gebouw met meerdere verdiepingen? Is er geen trapje voor de deur? Nieuw te bouwen publieke gebouwen (denk aan het Huis van de Stad/Regio) moeten toegankelijk zijn. Toegankelijkheid is een recht.

2. Doorgankelijkheid

Kun je in het gebouw/winkel naar/bij de ruimte/schap komen waar je moet zijn? Zijn er obstakels waar je met je rolstoel niet langs kan of is de draaicirkel te klein? Is er een lift waar je geen gebruik van kan maken met een rolstoel of scootmobiel omdat die te zwaar is (zoals in het huidige stadskantoor).

Als een pand toegankelijk is, hoeft het dus nog niet te betekenen dat je ook verder kan komen dan de voordeur. Daarom kijken wij bij het toetsen van een pand naar de aanwezigheid van (geschikte) liften, voldoende ruimte om te draaien en om door te rijden.

3. Uitgankelijkheid

Ben je eenmaal binnen, kun je er dan weer uit? Zeker in geval van nood is dit erg belangrijk. Normaal gesproken ga je via de voordeur weer naar buiten. Bij een calamiteit kan dit niet altijd en mag de lift niet meer gebruikt worden. We kijken of er een lift is met een brandveilige kooi die door de brandweer bediend kan worden. Is er een duidelijk protocol zodat het voor de brandweer duidelijk is dat er mensen met een beperking boven zijn? Zijn nooduitgangen op de begane grond toegankelijk? Dus minimaal 1.5 meter breed en niet uitkomend op een trappetje of een smalle deur? Het is heel belangrijk dat er bij het maken van noodplannen rekening gehouden wordt met mensen met een beperking.

4. Voorkomen van overprikkeling

Het is belangrijk dat mensen die snel overprikkeld raken, ook naar een publieke ruimte kunnen. Dit betekent dat er een goede akoestiek moet zijn en niet te veel geluiden door elkaar. Als je prikkelgevoelig bent, kun je niet een in drukke ruimte met anderen overleggen. Er moet een aparte ruimte zijn of bijvoorbeeld een rustige (lees)ruimte.

We bespreken overprikkeling met de mensen die een gebouw ontwerpen en geven vanuit onze ervaringsdeskundigheid tips en trucs om overprikkeling zoveel mogelijk te beperken.

5. Voorzieningen

In gebouwen/winkels kom je verschillende voorzieningen tegen. Denk aan de pinautomaat in de supermarkt, of het toilet in het stadskantoor of bibliotheek. Bij voorzieningen kijken we of die aanwezig zijn en gebruikt kunnen worden door mensen met een beperking, zoals een aangepast toilet, de mogelijkheid tot liggende verzorging of een pinautomaat waar je vanuit je rolstoel goed bij kan.

Woningen

Woningen zijn geen openbare gebouwen zijn, maar de overheid heeft wel een inspanningsverplichting om ervoor te zorgen dat er voldoende toegankelijke woningen zijn. Bij een toetsingsverzoek voor MIVA/ levensloopbestendige woningen kijken wij naar de toe-, door en uitgankelijkheid.

Nawoord

Met deze handreiking geven we aan waar wij als werkgroep Dordt Inclusief, op toetsen. Op bovengenoemde 5 punten hebben wij ook de mogelijkheid een ongevraagd advies uit te brengen, mochten wij dit noodzakelijk achten.

Bij het toetsen maken wij onder andere gebruik van de volgende bronnen:

1. [https://www.joostdevree.nl/bouwkunde2/jpgi/integraal toegankelijk 1 toilet www zetopen nl.pdf](https://www.joostdevree.nl/bouwkunde2/jpgi/integraal_toegankelijk_1_toilet_www_zetopen_nl.pdf)
2. https://rijksoverheid.bouwbesluit.com/Inhoud/docs/wet/bb2012_nvt/artikelsgewijs/hfd4/afd4-4
3. <http://www.batutrecht.nl/download/Toegankelijk%20bouwen.pdf>
4. <https://www.rigo.nl/wp-content/uploads/2019/06/toegankelijkheid-voor-mensen-met-een-beperking-knelpunten-en-oplossingen-in-de-praktijk.pdf>